

5. Офіційний сайт Національної поліції України. URL: [www.npu.gov.ua/news/Informacziya](http://www.npu.gov.ua/news/Informacziya).

6. Пиріг І.В., Бідняк Г.С. Використання спеціальних знань на досудовому розслідуванні : навчальний посібник. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 140 с.

7. Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів : затв. наказом Міністерства юстиції України 03.03.2015 № 301/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15>.

8. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

9. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 року № 4038-ХІІ (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 1994. № 28. Ст. 232 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

*Воліков Тарас Анатолійович,*  
докторант кафедри криміналістики  
та домедичної підготовки  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ, кандидат  
юридичних наук

## **ПРЕДМЕТ ПОСЯГАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КРАДІЖОК, УЧИНЕНИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Крадіжка, тобто відкрите викрадення чужого майна (ст. 185 КК України) є небезпечним кримінальним правопорушенням, що посягає на гарантоване Конституцією України право власності. Законом України № 2117-IX від 03.03.2022 р. «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство» ч. 4 ст. 185 КК України було доповнено кваліфікуючою ознакою – вчинення злочину в умовах воєнного або надзвичайного стану. Будь-які зміни до законодавства потребують розробки рекомендацій для впровадження в практику, у даному випадку для швидкого та ефективного розслідування правопорушень.

Предмет злочинного посягання є одним з основних елементів криміналістичної характеристики будь-якого кримінального правопорушення. В методичі розслідування крадіжок цей елемент тісно пов'язаний та залежить від обстановки вчинення злочину, а саме від місця у якому вчинюються крадіжки [1, с. 51]. Такими місцями є: крадіжки матеріальних цінностей зі службових приміщень і спеціальних сховищ підприємств, організацій або установ (банків,

музеїв, магазинів, складів, залізничних вагонів і т. ін.); крадіжки грошових коштів із особистих рахунків громадян у державних і комерційних банках; крадіжки особистого майна громадян із службових кабінетів, гардеробів і роздягальнь державних підприємств, організацій чи установ, з приватних офісів, приватизованих магазинів, кафе, кіосків чи лотків; крадіжки з квартир (приватних будинків, дач, кімнат у гуртожитку чи готелі та прирівняних до них житлових приміщень) і нежилых споруд громадян (сараїв, погребів, індивідуальних гаражів та інших підсобних приміщень); крадіжки мопедів, запасних частин, інструментів і речей власника автомобіля, що були в салоні чи багажнику; крадіжки ручної поклажі у пасажирів, зокрема з автоматичних камер схову багажу на об'єктах залізничного, водяного та повітряного транспорту; кишенькові крадіжки, у тому числі оббирання п'яних; крадіжки продуктів землеробства з присадибних і замських земельних ділянок громадян; крадіжки цінностей із місць поховання мертвих (цвинтарів) тощо [2, с. 68].

Практика розслідування крадіжок, вчинених в умовах воєнного часу на сьогодні не сформувалась настільки, щоб остаточно сформулювати методику розслідування таких злочинів, тому при формуванні предмета посягання будемо спиратись на дані з офіційних джерел та перевірених мас-медіа. В умовах воєнного часу значна кількість крадіжок вчинюються представниками країни-агресора. Ними можуть бути як військовослужбовці, так і представники владних структур РФ, бізнесу, представники фейкових «місцевих» адміністрацій та інші колаборанти. Залежно від особи правопорушника та місця вчинення крадіжки визначимо особливості предмета злочинного посягання:

1. При крадіжках з квартир, приватних будинків садибного типу, дач, кімнат у готелях, а також з нежилых приміщень громадян: сараїв, льохів, гаражів та інших підсобних приміщень частіше за все викрадають вироби з золота та інших коштовних металів; гроші, включаючи іноземну валюту; антикваріат, ноутбуки, сучасні технічні пристрої (мобільні телефони, планшети, power bank тощо); одяг, частіше іноземні бренди, вироби з хутра. Викрадають також побутову техніку: телевізори, відео-, аудіоапаратуру, пральні машини, персональні комп'ютери, холодильники; предмети господарсько-побутового призначення, електроінструмент і навіть продукти харчування. Такі крадіжки вчиняються, в основному військовослужбовцями армії РФ або найманцями, представниками терористичних угруповань ДНР та ЛНР.

2. Крадіжка легкових та вантажних автотранспортних засобів у пересічних громадян, а також з території автотранспортних підприємств, державних установ та організацій. До цієї ж категорії можна віднести крадіжку сільськогосподарської техніки. Ці крадіжки також здійснюють військовослужбовці або найманці [3].

3. Крадіжки матеріальних цінностей зі службових приміщень, сховищ підприємств, організацій або установ як державних, так і приватних: банків, магазинів, складів. Такими цінностями можуть бути: промислова продукція, обладнання для її виготовлення, продукти харчування, сільськогосподарська продукція. Широкого резонансу набуло, наприклад, зафіксоване правоохоронними органами вивезення зернової продукції з території Донецької та Запорізької областей [4]. Суб'єктами вчинення таких злочинів можуть бути представники владних структур РФ та приватних російських комерційних фірм.

4. Крадіжки культурних цінностей з музеїв, картинних галерей, бібліотек. Прикладом може слугувати крадіжка картин з Маріупольського музею Куїнджі (за інформацією міністр культури та інформаційної політики України О.Ткаченка) [5], або крадіжка з Херсонського художнього музею [6].

Нами було узагальнено відомості щодо предмету злочинного посягання в залежності від місця вчинення крадіжок, вчинених в умовах воєнного стану, як складових криміналістичної характеристики. Отримані нами на сьогодні відомості не є вичерпними та будуть доповнюватись залежно від даних судової та правоохоронної практики та складатимуть основу криміналістичної методики розслідування злочинів проти власності, вчинених в умовах воєнного стану.

#### *Список використаних джерел*

1. Єфімов М. М., Пиріг І. В. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень : підручник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 278 с.

2. Криміналістика : у 2 т. Т. 2 / [А. Ф. Волобуєв, О. В. Одерій, Р. Л. Степанюк та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 312 с.

3. Солдати РФ масово вивозять із України викрадені авто: їх бачили в Білорусі. URL: <https://focus.ua/uk/auto/511807-soldaty-rf-massovo-vyvozyat-iz-ukrainy-ugnannye-avto-ih-videli-v-belarusi-foto-video>.

4. Крадіжка українського зерна триває. URL: <https://www.unian.ua/economics/agro/kradizhka-zerna-trivaye-rosiya-perekidaye-korabli-z-sevastopolya-do-novorosiyska-novini-11906109.html>.

5. У нас є документальні свідчення, що росіяни пакували картини та вивозили їх до Росії. URL: <https://espresso.tv/u-nas-e-dokumentalni-svidchennya-shcho-rosiyani-pakuvali-kartini-ta-vivozili-ikh-do-rosii-tkachenko>.

6. Купанти розграбували Херсонський художній музей: виносили все, що бачили. URL: [https://lb.ua/culture/2022/11/05/534949\\_okupanti\\_rozgrabuvali\\_hersonskiy.html](https://lb.ua/culture/2022/11/05/534949_okupanti_rozgrabuvali_hersonskiy.html).